

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง ทรงใจความงดงามสื่อสาร (๑)

ครูผู้สอน

ครูวิชุดา

กสินจงกล

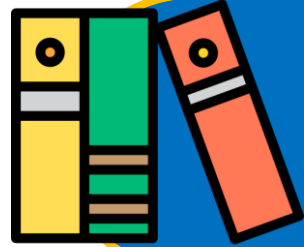
ครูธีรสุต

ฉำทรัพย์

ตรองใจความงตงามสื่อสาร (๑)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของการสรุปใจความสำคัญ
๒. สรุปใจความสำคัญจากการอ่าน
๓. บอกประโยชน์ของการอ่านสรุปใจความสำคัญจากการอ่าน

ตามหาหมีแพนด้าในฝูงสุนัข

ที่มา: <https://www.dailymail.co.uk/femail/article-3549223/pesky-panda-hidden-crowd-dogs.html>

ชวนคิดจากกิจกรรม

เราได้อะไรจากกิจกรรม “ตามหาหมีแพนด้า”

กิจกรรม

ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง การสรุปใจความสำคัญ และตอบคำถามต่อไปนี้

- ใจความสำคัญ คืออะไร
- ใจความสำคัญ อยู่ส่วนไหนของย่อหน้าได้บ้าง
- มีวิธีการเก็บใจความสำคัญอย่างไรบ้าง

ใบความรู้ การสรุปใจความสำคัญ

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การสรุปใจความสำคัญ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ตรงใจความงดงามสื่อสาร (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ใจความสำคัญ คือ ข้อความสำคัญของเรื่อง จะตัดออกไปไม่ได้ ถ้าตัดออกไปจะทำให้เนื้อความเปลี่ยนแปลงไปหรือได้ความไม่ครบถ้วน การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ ผู้อ่านต้องมีสมาธิในการอ่าน อ่านอย่างรอบคอบ และผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ต้องอ่านหลายๆ เที้ยว แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร แล้วตอบคำถามเหล่านั้นแต่เพียงสั้นๆ แต่ให้ได้ใจความชัดเจน จากนั้นนำมาเรียบเรียงให้เป็นประโยคหรือข้อความสั้นๆ

การอ่านเพื่อจับใจความจะต้องพิจารณาที่ละย่อหน้า โดยปรกตีย่อหน้า แต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งใจความ ข้อความอื่น ๆ เป็นส่วนขยายใจความสำคัญให้กระจ่างชัดขึ้นด้วยวิธีอธิบาย ความหมาย ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ หรือแสดงเหตุผล

ประโยคใจความสำคัญอาจอยู่ตอนต้นย่อหน้า อยู่ตอนท้ายย่อหน้า หรืออาจอยู่ทั้งตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า แต่ส่วนใหญ่มักอยู่ตอนต้นของย่อหน้า ในบางครั้งประโยคใจความสำคัญก็ไม่ได้เขียนไว้ชัดเจน ผู้อ่านจะต้องแยกให้ได้ว่า ข้อความใดเป็นใจความสำคัญ ข้อความใดเป็นใจความที่ขยายหรือเสริมใจความสำคัญ

การเก็บใจความสำคัญ

วิธีเก็บใจความสำคัญมีหลายอย่าง เช่น การขีดเส้นใต้ การใช้สีต่าง ๆ กัน การจดบันทึกย่อ วิธีจับใจความสำคัญมีหลัก ดังนี้

๑. พิจารณาที่ละย่อหน้า หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า ซึ่งมีใจความครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด
๒. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออกได้ เช่น ตัวอย่าง สำนวนโวหาร อุปมาอุปไมย ตัวเลขสถิติ ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ
๓. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

ใจความสำคัญ

คือ ข้อความสำคัญของเรื่อง จะตัดออกไปไม่ได้
ถ้าตัดออกไปจะทำให้เนื้อความเปลี่ยนแปลงไปหรือ
ได้ความไม่ครบถ้วน (มีต่อ)

ใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ ผู้อ่านต้องมีสมาธิในการอ่าน อ่านอย่างรอบคอบ และผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ต้องอ่านหลาย ๆ เทียบแล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านว่า (มีต่อ)

ใจความสำคัญ

ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร แล้วตอบคำถาม
เหล่านั้นแต่เพียงสั้น ๆ แต่ให้ได้ใจความชัดเจน จากนั้น
นำมาเรียบเรียงให้เป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ
(มีต่อ)

ใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อจับใจความจะต้องพิจารณาที่ละย่อหน้า โดยปรกตีย่อหน้า แต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุด อยู่หนึ่งใจความ (มีต่อ)

ใจความสำคัญ

ข้อความอื่น ๆ เป็นส่วนขยายใจความสำคัญ
ให้กระจ่างชัดขึ้นด้วยวิธีอธิบายความหมาย
ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ หรือแสดงเหตุผล

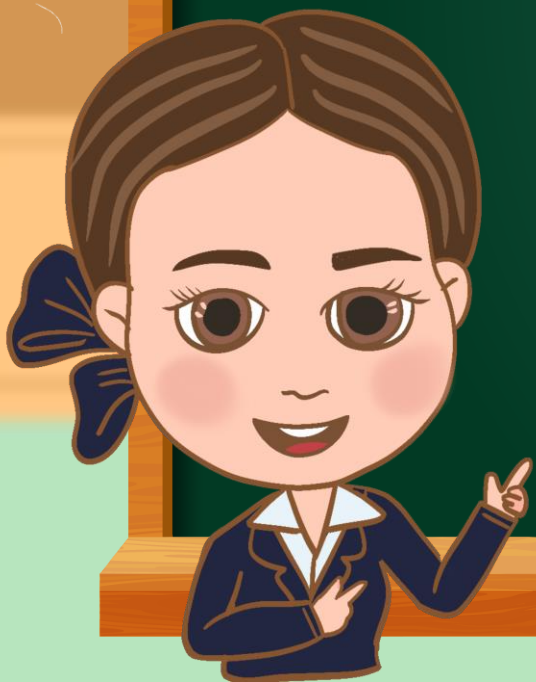
ใจความสำคัญ

ประโยคใจความสำคัญอาจอยู่ตอนต้นย่อหน้า
อยู่ตอนท้ายย่อหน้า หรืออาจอยู่ทั้งตอนต้นและ
ตอนท้ายของย่อหน้า (มีต่อ)

ใจความสำคัญ

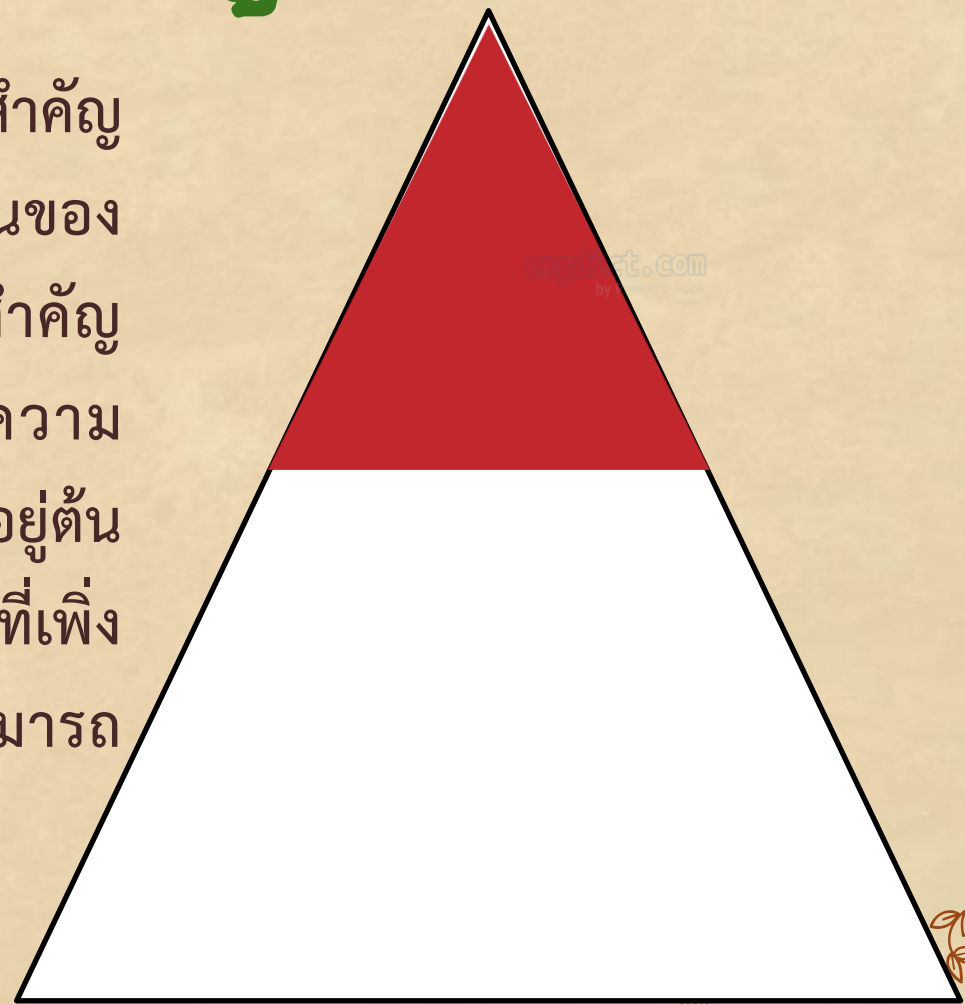
แต่ส่วนใหญ่มักอยู่ตอนต้นของย่อหน้าในบางครั้ง
ประโยคใจความสำคัญก็ไม่ได้เขียนไว้ชัดเจน
ผู้อ่านจะต้องแยกให้ได้ว่า ข้อความใดเป็นใจความสำคัญ
ข้อความใดเป็นใจความที่ขยายหรือเสริมใจความสำคัญ

รูปแบบ ของใจความสำคัญ

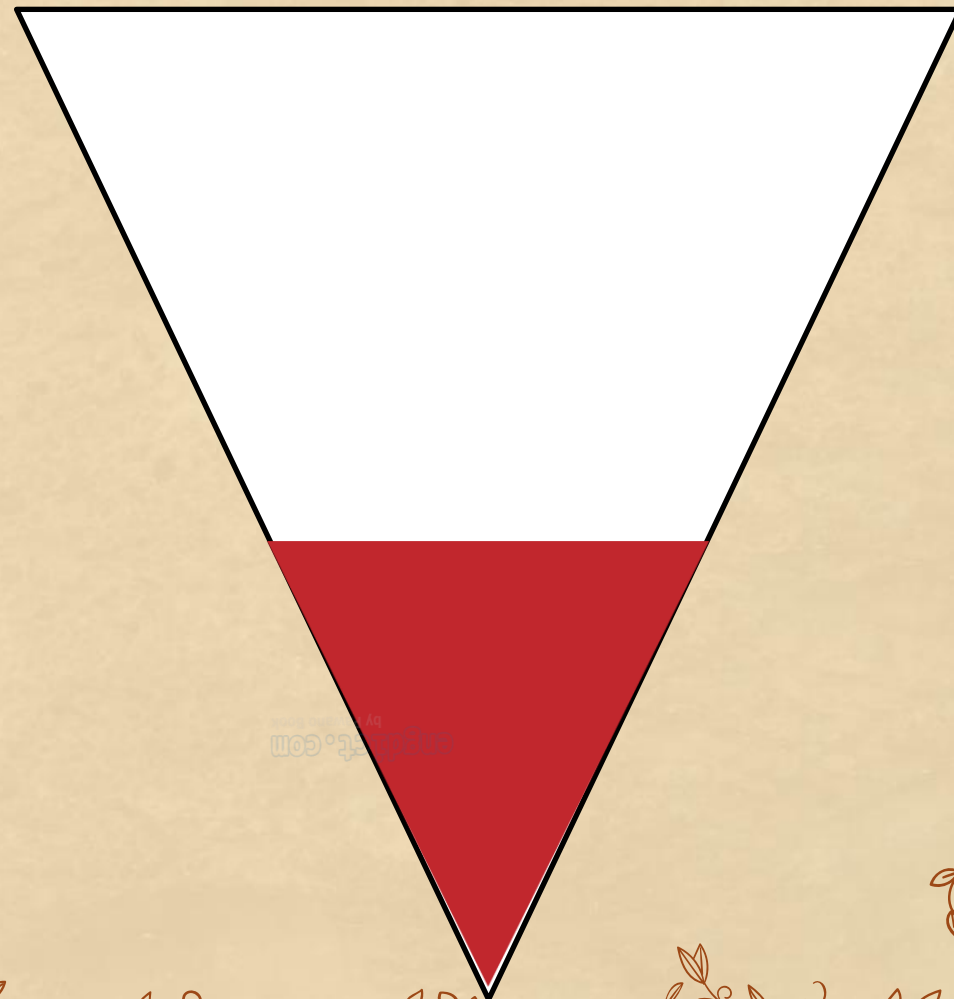
ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้น

ย่อหน้าประเภทนี้ผู้เขียนแปรประเด็นความคิดสำคัญ เป็นประโยคใจความสำคัญแล้วนำไปใส่ไว้ในตอนต้นของย่อหน้า จากนั้นจึงขยายความในประโยคใจความสำคัญนั้นให้ผู้อ่านเข้าใจ โดยทุกประโยคที่นำมาขยายความ จะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับประโยคใจความสำคัญที่อยู่ต้นย่อหน้า การเขียนย่อหน้าแบบนี้เป็นวิธีที่ง่ายสำหรับผู้ที่เพิ่งเริ่มเขียนเพราะจะไม่หลงประเด็นได้ง่าย ผู้อ่านก็สามารถติดตามความคิดของผู้เขียนได้ทันที

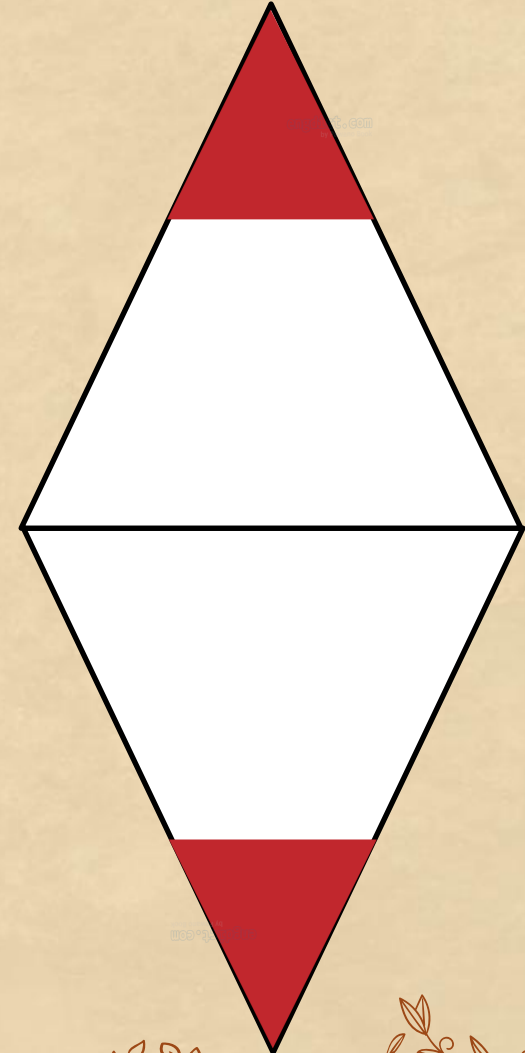
ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนท้าย

ผู้เขียนเริ่มต้นย่อหน้าด้วยประโยคขยายความ จากนั้นจึงเขียนประโยคใจความสำคัญปิดท้าย ย่อหน้าแบบนี้จะช่วยให้ผู้อ่านขมวดปมความคิดของ สิ่งที่ได้อ่านมาทั้งหมดในย่อหน้านั้นได้ชัดเจนขึ้น ผู้เขียนที่ใช้ย่อหน้าแบบนี้ต้องระลึกอยู่เสมอว่า ทุกประโยคที่ขยายความนั้นสนับสนุนประเด็น ความคิดสำคัญที่ต้องการนำเสนอ

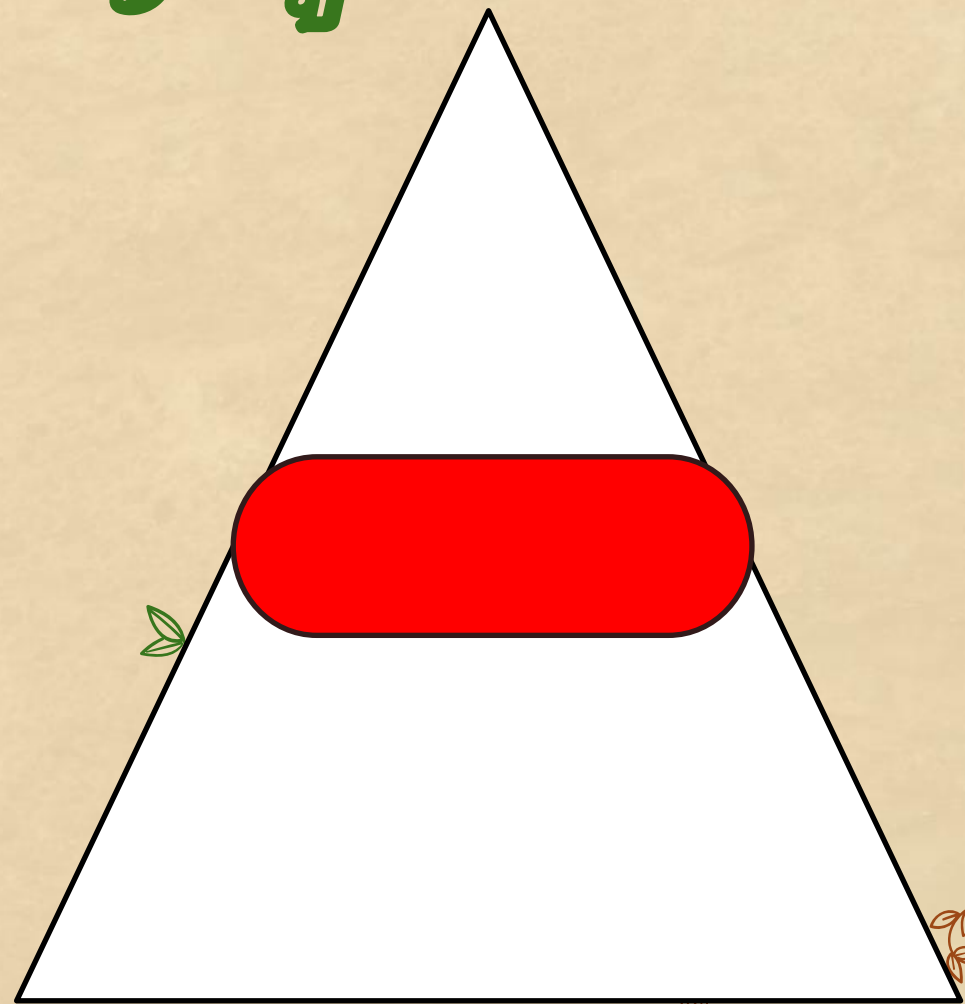
ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นตอนท้าย

ย่อหน้าแบบนี้มีผู้นิยมใช้กันมาก
เพราะช่วยเน้นย้ำให้ผู้อ่านทราบประเด็น
ความคิดสำคัญของเรื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
ประโยคที่ปรากฏในตอนต้นและท้ายย่อหน้า
ล้วนแสดงความคิดอย่างเดียวกันเพียงแต่ใช้
คำพูดต่างกัน

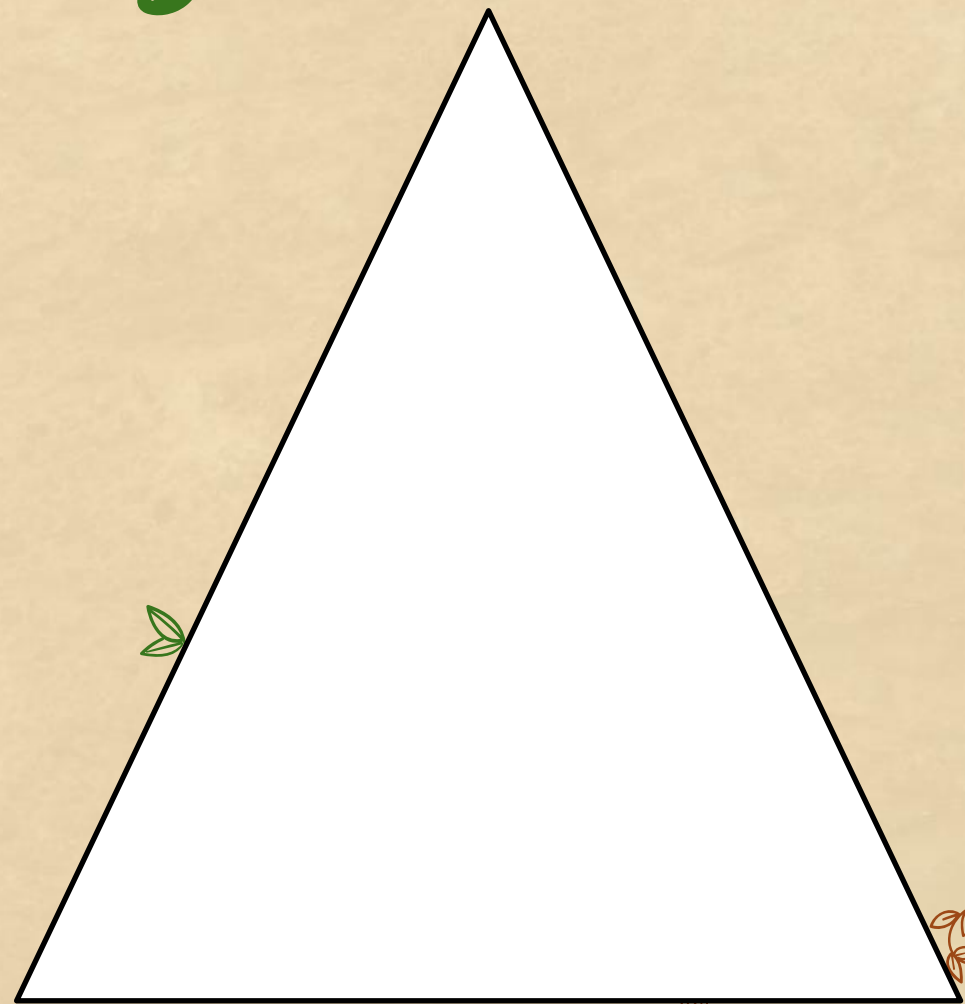
ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนกลาง

ผู้เขียนเริ่มต้นย่อหน้าด้วยประโยคขยายความ เพื่อนำเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการจากนั้นจึงเขียนประโยคที่เป็นใจความสำคัญของเรื่องนั้น หลังจากนั้นก็เป็นการแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนั้นอีกครั้งหนึ่งย่อหน้าแบบนี้เขียนค่อนข้างยากเนื่องจากผู้เขียนต้องมีวิธีจูงความสนใจของผู้อ่านเข้าสู่เรื่องนั้นก่อนที่จะได้พบกับประโยคใจความสำคัญจากนั้นจึงขยายความต่อไปจนได้รายละเอียดที่ครบถ้วน สำหรับผู้อ่านเองการค้นหาประโยคใจความสำคัญก็อาจทำได้ค่อนข้างยากเมื่อเปรียบเทียบกับย่อหน้าประเภทอื่น

ประโยคใจความสำคัญที่ตัวเอง

ผู้อ่านต้องพินิจข้อความเอาเอง
ว่าส่วนใดของบทความหรือข้อความ
ที่เป็นประโยคสำคัญ

ลงมือทำ จดจำได้

ให้ร่วมกันอ่านนิทานอีสป เรื่อง ลูกแกะหลงฝูงกับหมาป่า

๑. นักเรียนจับคู่กัน

๒. นักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญจากการอ่าน

ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนจำนวน ๓ คู่ ออกมาอ่านการเขียนสรุป
ใจความจากเรื่องที่อ่านหน้าชั้นเรียน

ลูกแกะหลงฝูงกับหมาป่า

ลูกแกะตัวหนึ่งหลงฝูงวิ่งเตลิดไปพบกับหมาป่า ขณะกำลังจะถูกจับกิน ลูกแกะเห็นจวนตัวไม่มีทางหนีพ้นจึงแข็งใจยื่นเผชิญหน้า พร้อมออกอุบายว่า “ไหน ๆ ข้าก็ต้องกลายเป็นอาหารของท่านอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้แล้ว ก่อนตาย ข้าอยากฟังเสียงปีและต้นไม้เป็นครั้งสุดท้าย ขอท่านช่วยอนุเคราะห์ ด้วยเถิด” หมาป่านึกสนุกจึงเป่าปีด้วยทำนองเร้าใจ หมาเฝ้าฝูงแกะตัวหนึ่งวิ่งมา ตามเสียง ครั้นเห็นลูกแกะกำลังตกอยู่ในอันตรายจึงเห่าเรียกพรรคพวกของมัน ด้วยเหตุนี้หมาป่าต้องรีบทิ้งปีวิ่งหนีไปด้วยความเสียดาย

ใบงานเรื่อง การสรุปใจความสำคัญ

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การสรุปใจความสำคัญ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ตรงใจความงคมงงมสื่อสาร (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนใจความสำคัญจากข้อความที่กำหนดให้

๑.

การรดน้ำต้นไม้อหรือสนามหญ้า ควรจะรดช่วงเช้าหรือช่วงเย็นมากกว่า เพราะเวลาเที่ยง หรือช่วงแดดจ้า จะทำให้น้ำระเหย ๕๐ ระเหยไปในอากาศ หรือให้ต้นไม้ได้ใช้เพียงครั้งเดียว เท่านั้น

ใจความสำคัญ คือ.....

๒.

สุนทรภู่ได้สูญเสียชีวิตไปแล้วสิ้นไปในวาระที่ท่านกลับได้ดำรงเกียรติอันควรแก่ปรีชาสามารถของท่าน คือ เมื่อท่านได้เป็นพระศรีสุนทรโวหารเจ้ากรมอาลักษณ์ในสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวแต่นามและวรรณคดีของท่านยังอยู่โดยความดีงามและคุณค่าในตัวเองเราได้รับทั้งความบันเทิงและความสะเทือนใจในรสนแห่งคตินิยมอันแสดงออกโดยภาษาอันไพเราะซาบซึ้งใจจากวรรณคดีที่ท่านฝากไว้

ใจความสำคัญ คือ.....

๓.

ตั้งได้กล่าวมาแล้วว่า การที่จะเป็นผู้ฟังที่ดีได้นั้นจะต้องมีการฝึกฝนจนเรียนรู้ ฉะนั้นครูจึงเป็นผู้ที่มีโอกาสดีกว่าคนอื่นๆ ในการฝึกนิสัยการฟังที่ดีให้แก่เยาวชนที่จะเป็นผู้นำของชาติในอนาคต ครูไม่ควรมองข้ามความสำคัญของการฟังไป ควรระลึกไว้เสมอว่า การฟังมีความสำคัญเท่าๆ กับการพูด การอ่านและการเขียน ถ้าผู้ฟังรู้จักฟัง แล้วการฟังก็จะมีประโยชน์มาก แต่ถ้าผู้ฟังไม่รู้จักการฟัง ผู้ฟังก็จะได้ไม่ได้รับผลอะไรเลย แต่ในทางตรงกันข้าม บางครั้งก็อาจจะมีโทษอันร้ายแรงเกิดขึ้นอีกด้วย

ใจความสำคัญ คือ.....

ใบงานเรื่อง การสรุปใจความสำคัญ

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การสรุปใจความสำคัญ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง บทฝึกอ่านกับเรื่องเล่า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ตรงใจความงดงามสื่อสาร (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๔.

ปะการังเป็นแหล่งพักพิงของปลาตัวเล็ก แต่ปัจจุบันถูกพ่อค้าปลาตู้ทำลายโดยใช้วิธีฉีดพ่นยาสลับไปตามคอปะการัง เพื่อจับปลาที่สวยงาม ง่ายๆ ไปขาย มีผลทำให้ปะการังตายไปด้วย เมื่อปะการังตาย ปลาเล็กปลาน้อยซึ่งเป็นอาหารของปลาใหญ่ก็ถูกทำลาย ปะการังเปรียบเสมือนหม้อข้าวของชาวประมง การทำลายปะการังจึงเท่ากับเป็นการทุบหม้อข้าวของชาวประมงจำนวนมาก

ใจความสำคัญ คือ.....
.....

๕.

ศิลปวัฒนธรรมในบ้านเมืองเรามักจะสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ตัวอย่างบางคนชอบปลูกไม้ดอกไม้ผล เมื่อเกิดดอกออกผลก็ชื่นใจ เกิดความคิดที่จะทำดอกผลนั้นให้งดงามน่าดูยิ่งขึ้น จึงมีผู้นำผลไม้มาประดิษฐ์ลวดลาย แล้วจัดวางในภาชนะให้มองดูแปลกตาน่ารับประทานลวดลายนั้นเกิดจากการตัด ผ่า ปอก คว้านและแกะสลัก ส่วนไม้ดอกไม้ที่ออกดอก ก็นำมาผูกมัดเป็นช่อบ้าง เป็นพวงเป็นพุ่มบ้าง เสียบเป็นพุ่มหรือปักลงในแจกันก็ได้ตามแต่จะเห็นงาม ชีวิตชาวไทยกับศิลปะความงามจึงแยกกันไม่ออก

ใจความสำคัญ คือ.....
.....

ชวนคิดช่วงท้าย

ประโยชน์ของการสรุป
ใจความสำคัญจากการอ่านมีอะไรบ้าง

คำไหนใช้ถูก

หน้าบรรร

หน้าบัน

หน้าบัน

น. จั่ว (ใช้แก่ปราสาท โบสถ์ วิหาร เป็นต้น).

ปรากฏประธาน ณ ปราสาทหินพิมาย : นายธีรุต ฉ่ำทรัพย์

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/พจนานุกรม> ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ สืบค้นเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕

บทเรียนครึ่งต่อไป

ตรองใจ

ความงดงามสื่อสาร (๒)

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

